

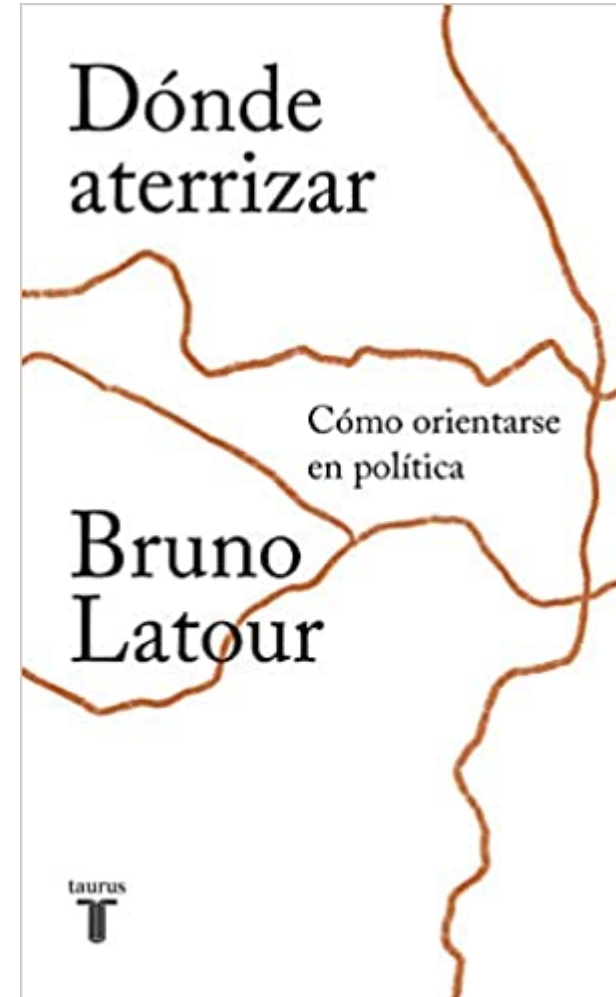

Trantsizio ekosozialari hurbilpena

Joseba Azkarraga Etxagibel

Bergara, 2020-01-12

Guztiok gara migratzaileak: bidaiatzen
ari gara ezezaguna den lurraldera

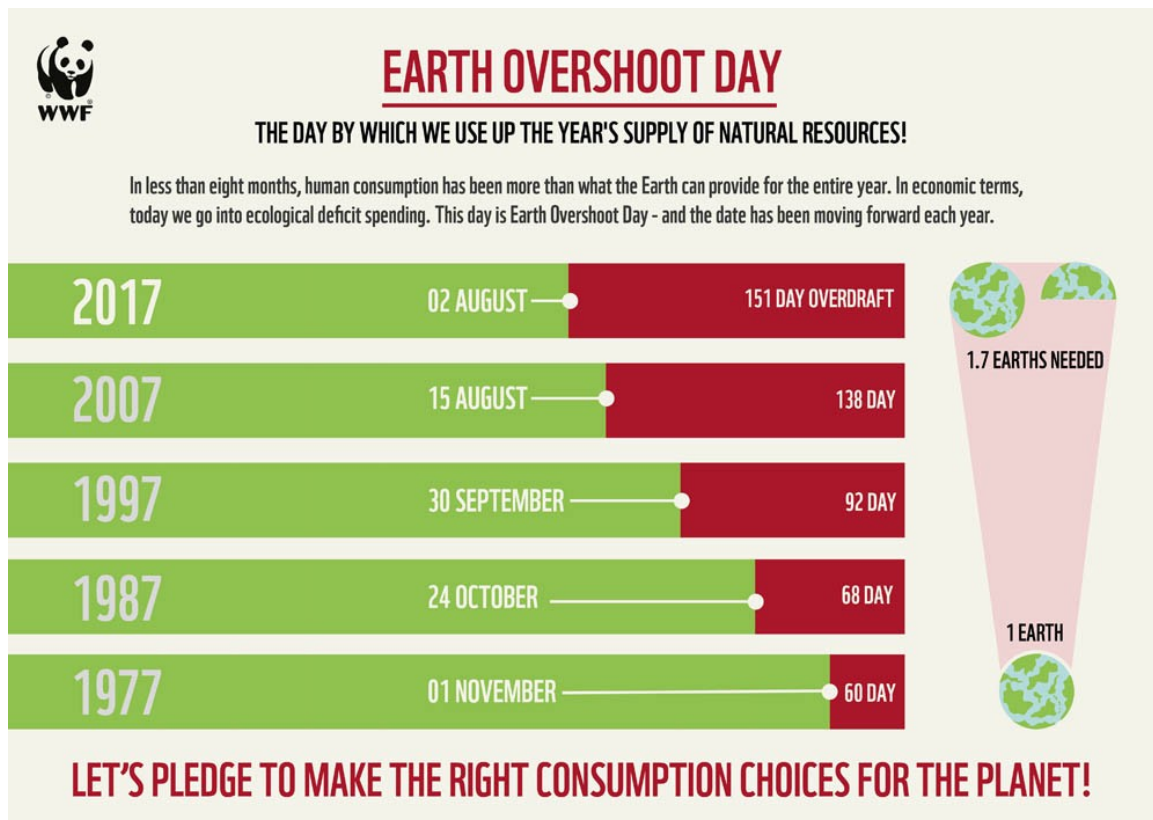

Non gaude?

- Kolapso norabidean goaz, garaiz eta ganoraz maniobratu ezik
- Talka saihestezina da
- Talka gertatzen ari da
- Hondoratzen ari gara eta ebakuazioa antolatzen hasteko unea da

Kolisioa

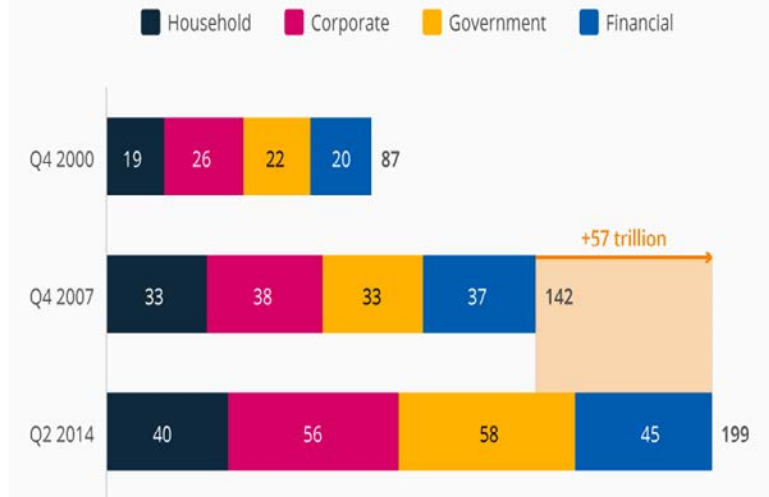
- Biren arteko talka bortitza:
 - etengabe hazten ari den metabolismo sozioekonomikoa
 - muga biofisikoak
- Ñabardura garrantzitsuak:
 - Gutxi batzuek...
 - Okerrera: azelerazioa

Ekonomia

- Mendea hasi zen 2007-08ko krisi ekonomiko-finantzarioarekin
 - Ez zen istripua izan, ezpada araua, huts egite estrukturala
 - Zorpetzean oinarritutako dominazio sistema bat
- Zor publikoa gora:
 - 1967: 35% del PIB
 - 1987: 55%
 - 1987 – 2007: 100%
 - 2020ko bigarren hiruhilekoa:
 - Espainia: 110,1% del PIB
 - Frantzia,: 114,10% del PIB
 - Italia: 149,40% del PIB
 - Portugal: 126,10% del PIB
 - Alemania: 67,40% del PIB
- COVID efektua
 - Enpresak zorpetzen (autonomoak eta txiki-ertainak), Estatua da abal-emaile
 - Sarrera fiskalak nabarmen behera

Global Debt Has Increased By \$57 Trillion Since 2007

Global stock of outstanding debt, by type (in trillion U.S. dollars)

Source: McKinsey Global Institute

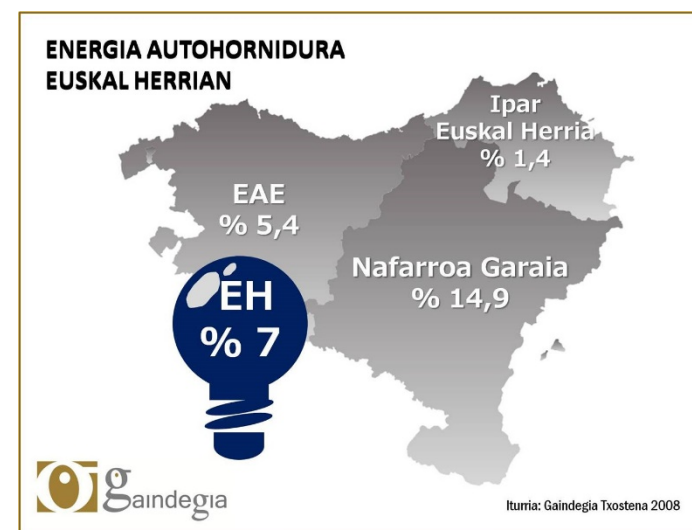
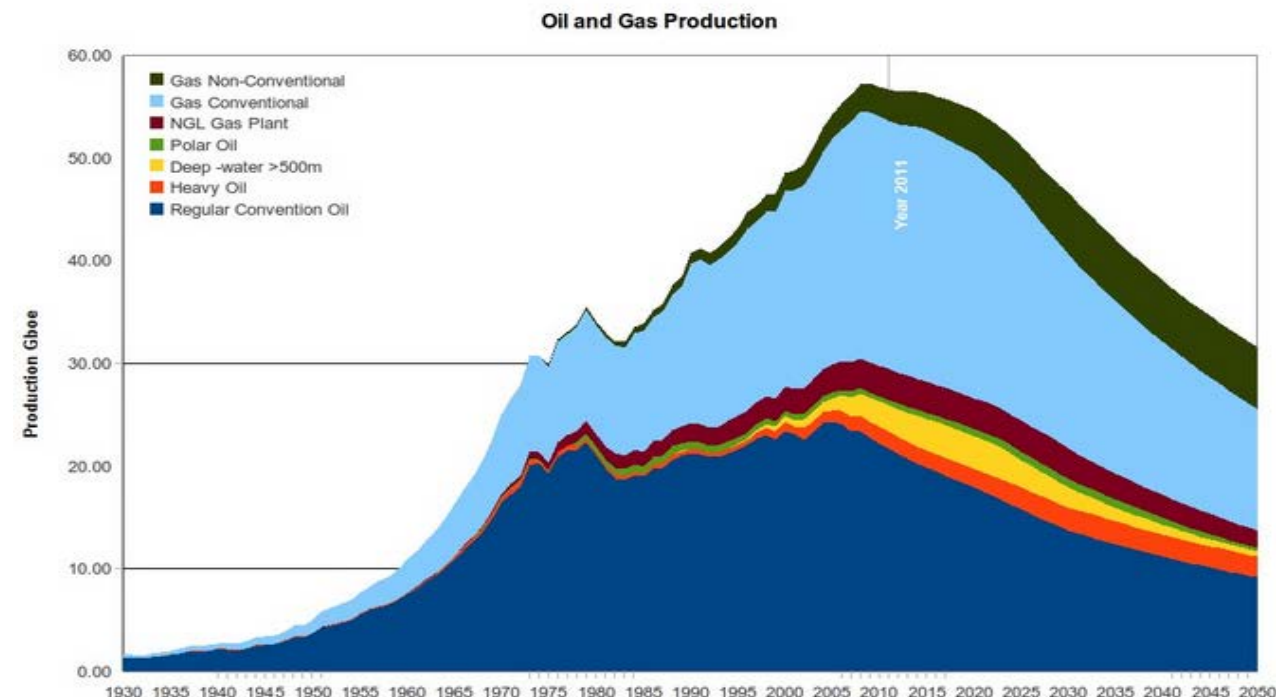
Forbes statista

2020-07-25, Financial Express:

“At over 322% of GDP, global debt almost 40% more than that seen during 2008 crisis”

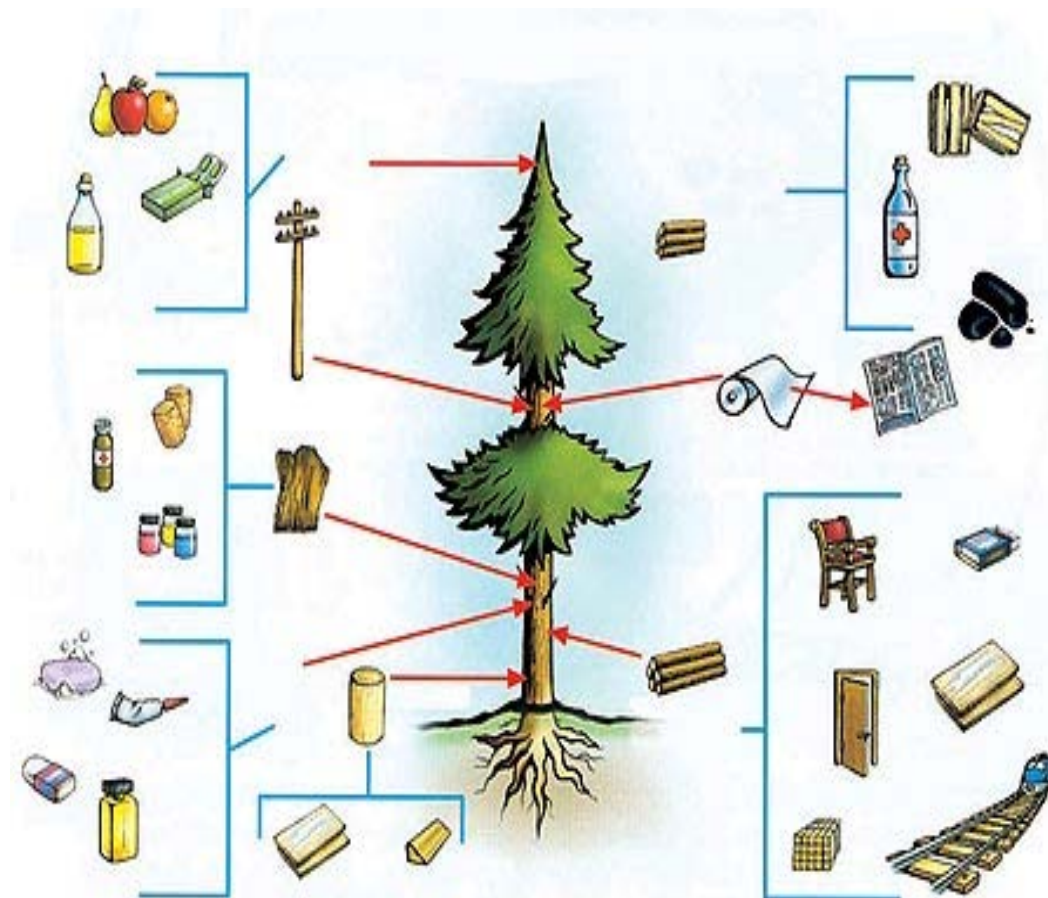
Energia

- Gakoa: historian, epe-tarte berean gauzatuko dira petrolioaren, gasaren, ikatzaren eta uranioaren gailurrak (gizadiak darabiltzan 4 iturri ez berriztagarriak)
- Europa kinka larrian: “European dependence on oil imports has grown from 76% in 2000 to over 88% in 2014”
- Berriztagarriak bai, baina mitoetan erori barik

Bioaniztasuna

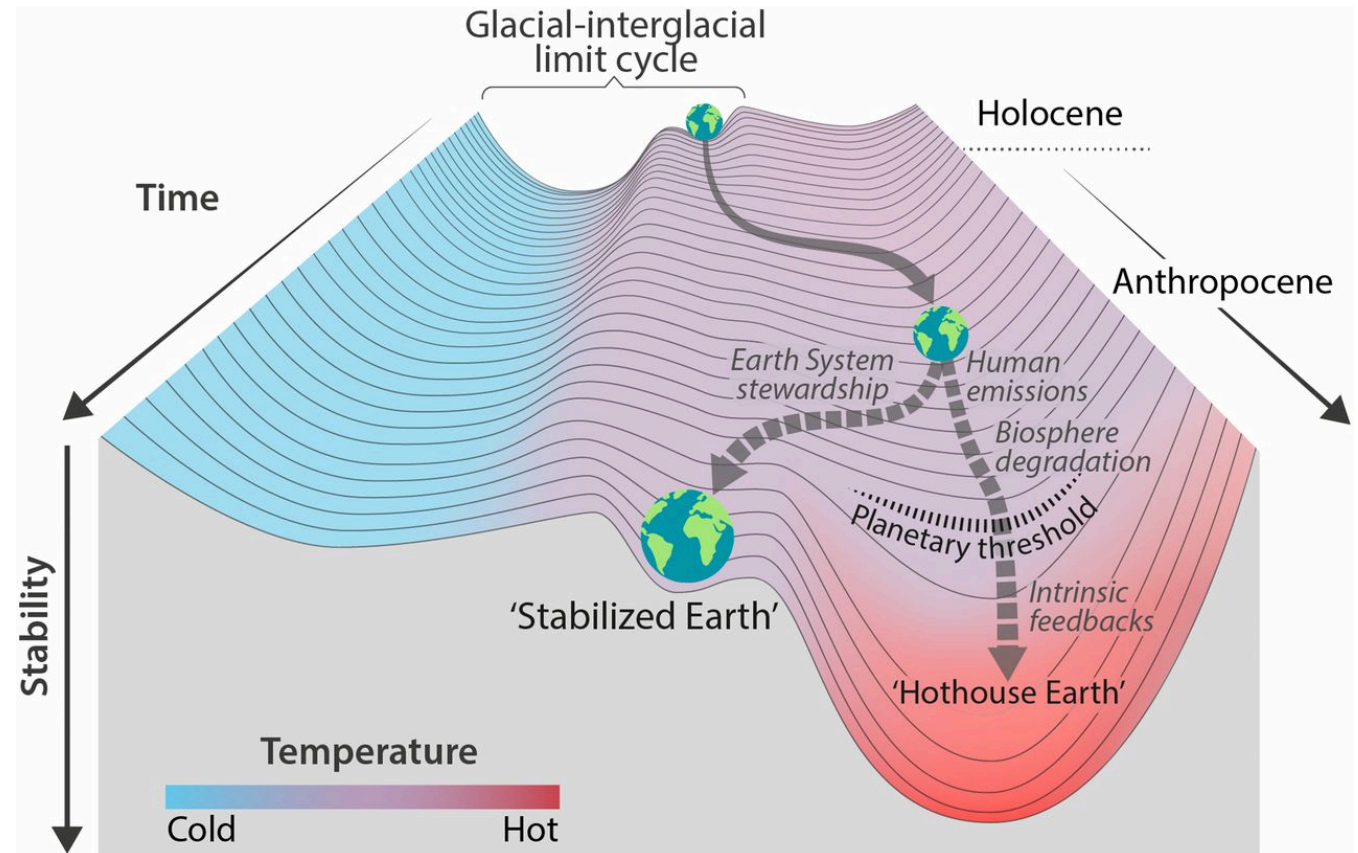
- Lorea Flores (Greenpeace-eko Hego EHko koordinatzailea, Berrian 2020-06-19): “Deforestazioak, mundu mailako biodibertsitatearen mehatxurik handienetakoak, aurrera jarraitu du Amazonian eta Indonesian (...). Amazonian, deforestazioak errekorrak hausten jarraitzen du, eta apirilean bakarrik %63 handitu da deforestazio-tasa, aurreko urteko hilabete berarekin alderatuta.”
- Bi txosten garrantzitsu 2020an:
 - 2020ko irailean: Perspectiva Mundial sobre la Diversidad Biológica (GBO-5)
 - ÍNDICE PLANETA VIVO 2020
- COVID, kolapso ekosozialaren ohararazpen garbi gisa
- COVID, aurrerapen gisa, entsegu gisa: mugikortasunaren murrizketa, desglobalizazioa eta birtokiratzea

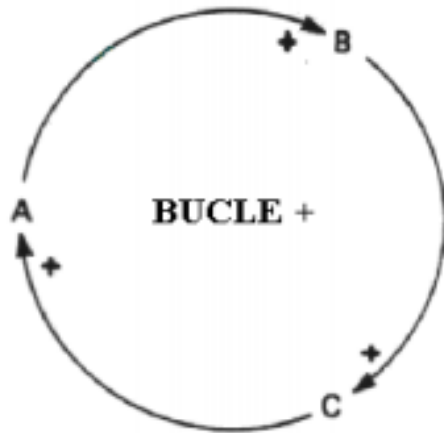
Klima

«En efecto, hoy el BAU (usemos este acrónimo por no decir: el tanatocapitalismo que nos gobierna) dirige al planeta Tierra hacia 4°C de calentamiento, si nos basamos en los compromisos de reducción de emisiones de GEI contraídos hasta ahora. Los compromisos de París suponen una senda de calentamiento de alrededor de 3'3°C, según los expertos; pero eso no incluye algunas retroalimentaciones del ciclo del carbono que ya se están activando (por ejemplo, deshielo del permafrost ártico, deforestación del Amazonas, otras mermas en la capacidad natural biosférica de almacenar carbono) que empujarían ese calentamiento hacia los 5°C. “Entonces, decir que estamos actualmente en un camino de 4°C es correcto”. Se podrían superar los 4-5°C incluso en fechas tan tempranas como 2050, si las cosas van realmente mal. Ahora bien, destacados climatólogos han conjeturado que eso puede suponer *el exterminio del 95% de la humanidad*».

J. Riechmann, «Decrecer, desdigitalizar: quince tesis», 2020

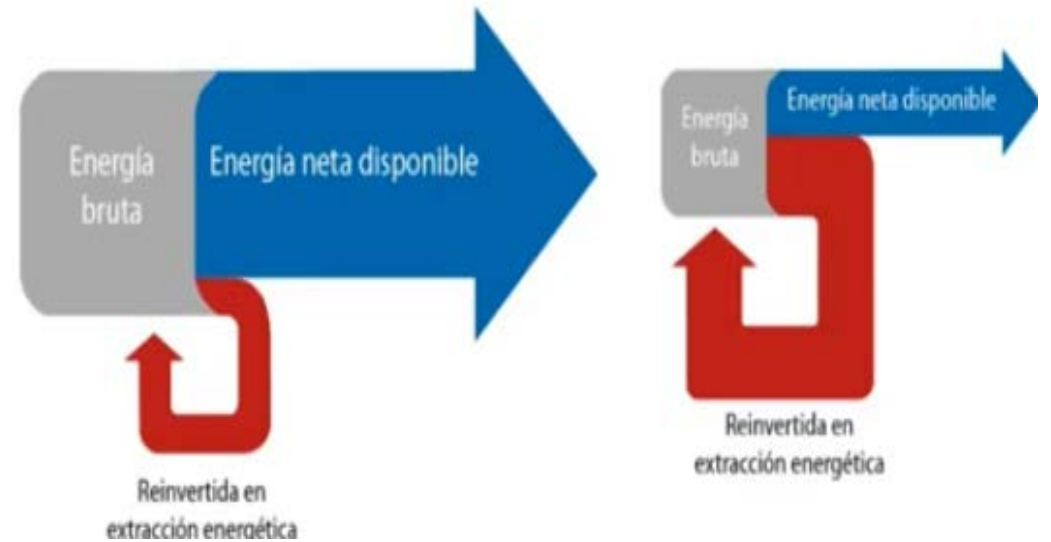
Elkarreraginak!

- Laukoteko bakoitzak (ekonomia, energia, klima eta bioaniztasuna) bere kabuz du ezagutzen dugun mundua zartatzeko ahala
- Baina beste zerbait da ikusgai dagoena: zertarako gai diren *elkarrekin* eta, batez ere, *elkar elikatuz*.
- Adibide sinpleak:
 - COVIDak ekonomia lehertzen du (erreala eta finantzarioa)
 - Krisi klimatikoak pandemia arriskuak biderkatzen ditu
 - Krisi ekonomikoak (paradoxikoki) beheraldi energetikoa bizkortzen du
 - Krisi energetikoak ekonomia susperraldia ezinezko egiten du
 - Krisi energetikoak indartu egiten du erregai fosil kutsatzaileen aldeko hautua (fracking, ikatza...), areagotuz krisi klimatikoa
 - ...

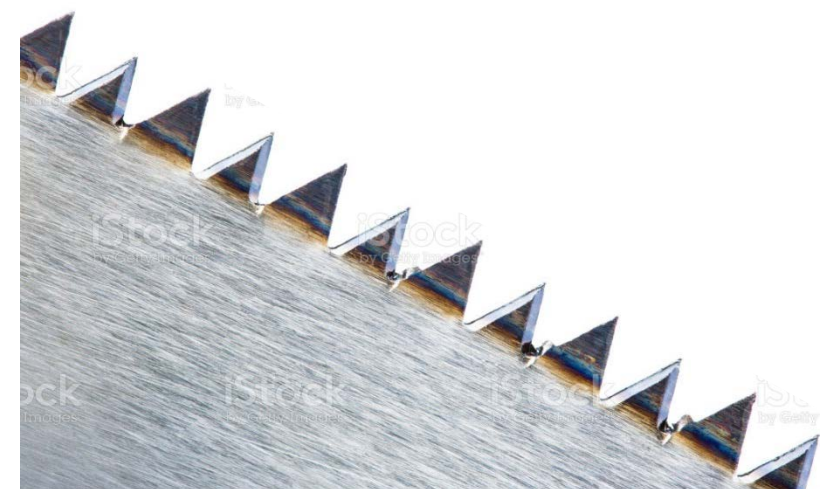
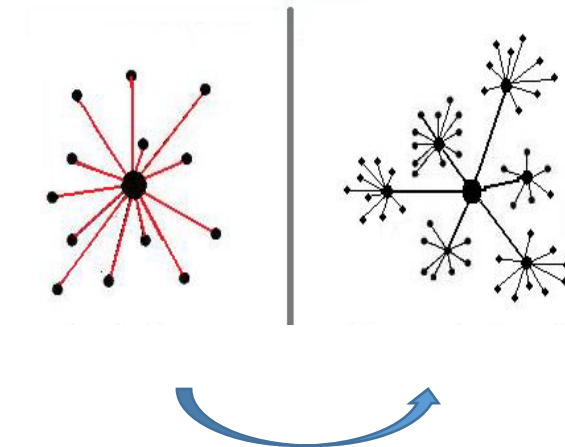
Nora goaz, bai ala bai

- Bestelako energia iturriak, bestelako gizarteak
- Energia neto askoko jendarteetatik, energia neto asko gutxiagoko jendarteetara
- Prozesu historiko geldoa, hamarkadak iraungo dituen
- Prozesu historiko irregularra
 - Denboran: atzera-aurrerak
 - Espazioan: ezberdintasun handiak lurraldeen arabera (leku batzuetan lehenago hasi eta ondorio sakonagoak)

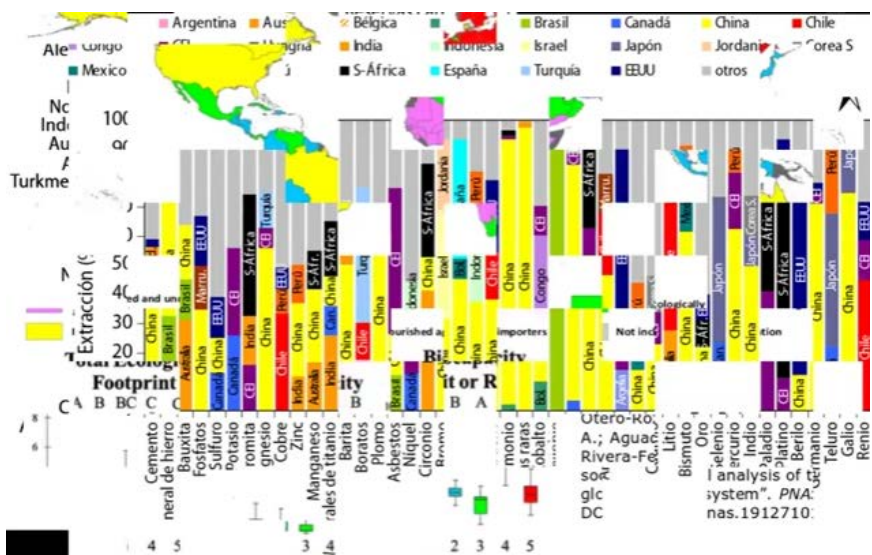
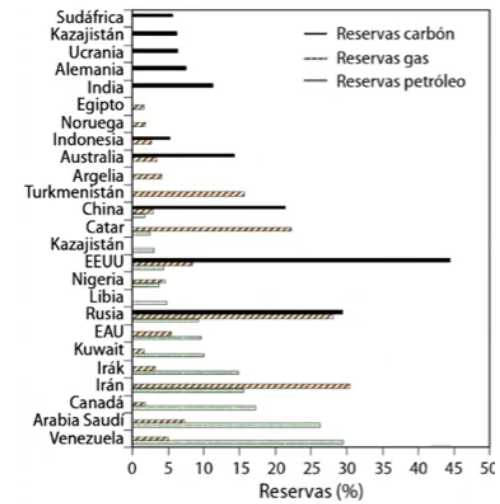

Zelan irudikatu **etorkizuna**?

- **Haustura historikoa** dakar, kontrakzio mugimendu handia: energia eta material (askoz) gutxiagoko jokaleku historikora (ez du aurrekaririk)
- **Konplexutasunaren galera**: ordena ekonomiko, sozial eta kulturalaren eraldaketa handia
- Bizitza eredu lokalago, efizienteago eta sinpleagoetarako trantsizioa ez da hautu bat, baizik eta norabide **saihestezina**
- **Prozesu historiko geldo eta luzea**, baina beheraldiaren azelerazio momentuekin
- **Espazio** koordinadak: ezberdina izango da lurralde/herrialdeen arabera
- Aterabideak (energetiko, ekonomiko, sozialak...) **lurralde** bakoitzean artikulatu beharko dira
- **Hiper-mugikortasuna** auzitan (pertsonek eta merkantzienak)
- Bereziki kezagarria da **elikadura sisteman** izango dituen eraginak
- **Auto-askitasunera** joko duten egiturak, erakundeak eta lurraldeak beharko ditugu (lurraldeak auto-determinatzeko gaitasuna irabazi)
- Desurbanizazio prozesuak
- **Konfliktibotasunaren** gorakada: herrialde barruan eta herrialde artean

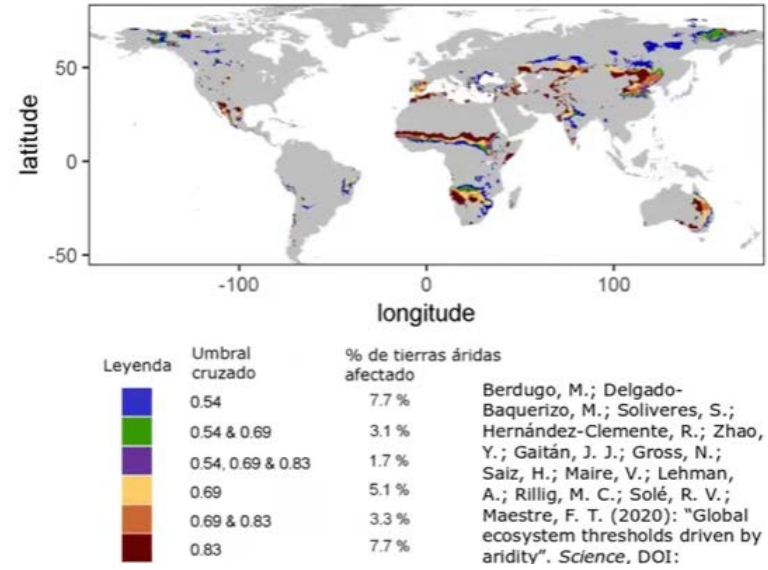
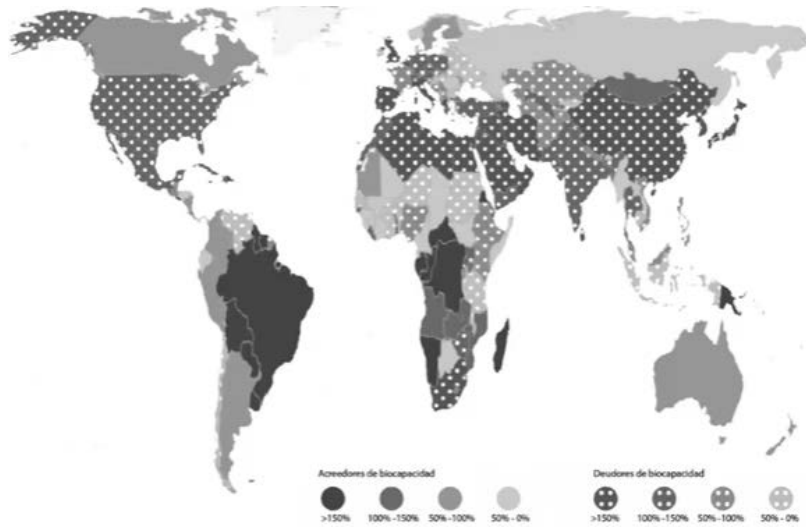
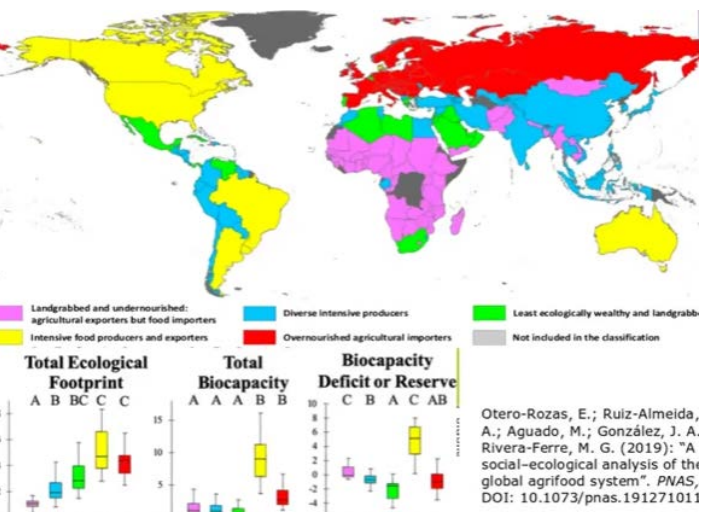

Inpaktu ezberdina lurraldeen arabera

Mapa ezberdinak osa ditzakegu

- Non daude ikatz, gas eta petrolio erreserbak
- Non daude bestelako mineral estrategikoak
- Elikadura ekoizpenaren mapa
- Kontsumo ezberdinen mapa
- Erosio eta baso-galtze prozesuak non

Euskal Herria, zenbait zertzelada

- Hiper-dependentsia energetikoa (ehun produktibo eta industrialaren muturreko zaugarritasuna)
- Klimaren krisia
 - Pertsonako, isuriak europar batz bestekotik gora
 - “Karbono dioxido isuriek gora egin zuten 2019an Hego Euskal Herrian” (Berria, 2020-12-29)
 - Ondorioez: estimazioen arabera, mende honetan Gipuzkoako hondartzen %70a desagertuko da
- Bioaniztasuna:
 - Kantaurikoaren egoera agonikoa
 - Pinuak eta orain eukaliptoak: bioaniztasunaren galera kolosala
- Ezberdintasunak gora
- Kontsumitzen dugun elikagaien %5^a soilik ekoizten dugu hemen (elikadura burujabetza oso eskasa)

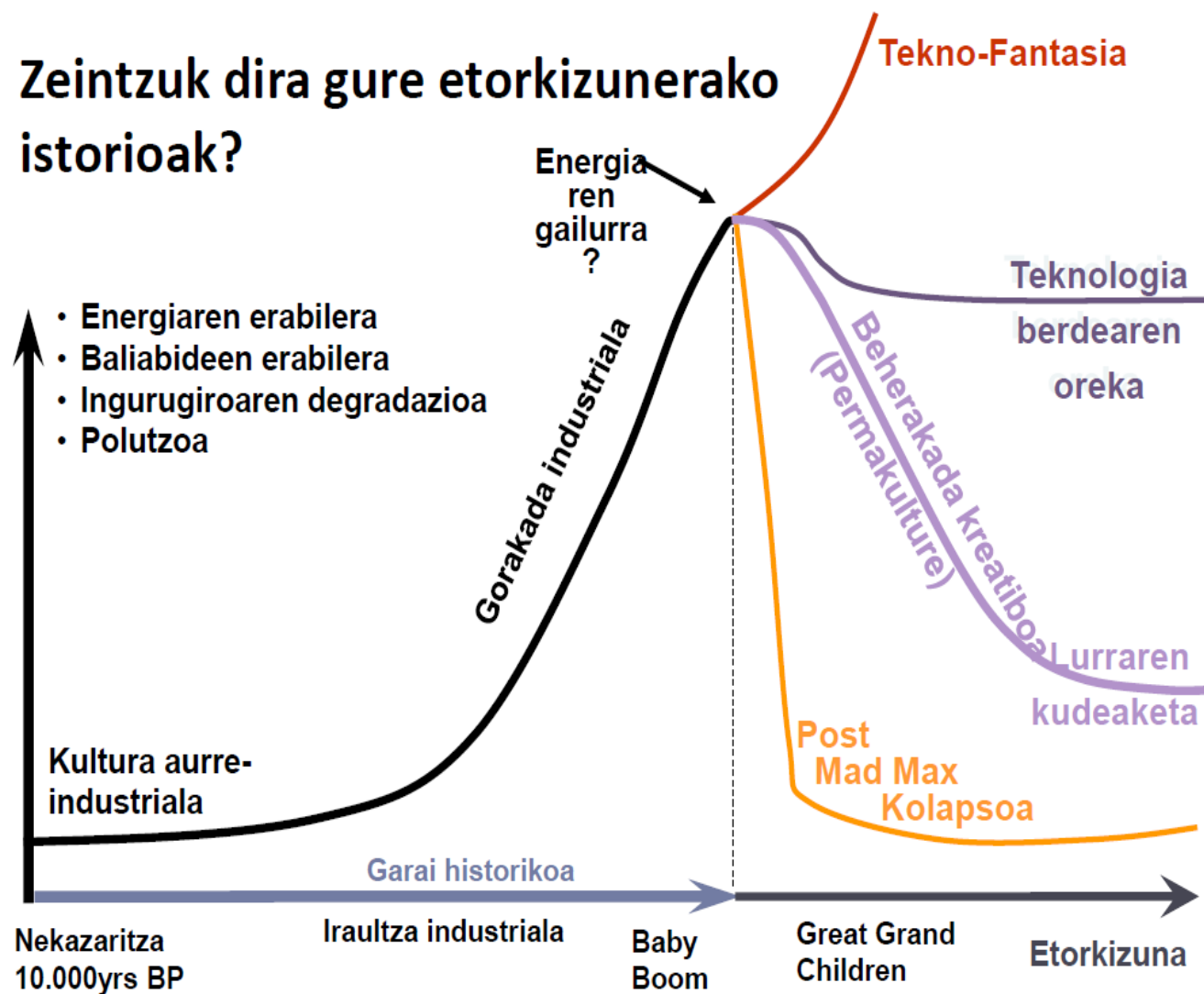

Karbono dioxidoaren isuriek gora egin zuten 2019an Hego Euskal Herrian

CO2 isurketak %14 gehitu ziren Nafarroan, eta %4 EAEn. Azken hiru hamarkadetan, 2004. eta 2006. urteen artean isuri zen tona gehien

Zeintzuk dira gure etorkizunerako istorioak?

Agertoki posibleak

1 agertokia:
business as usual,
globalizazio
neoliberala

Escenario 3:
Desglobalizazioa,
protektionismoa,
isolazionismoa,
ekofaxismoa

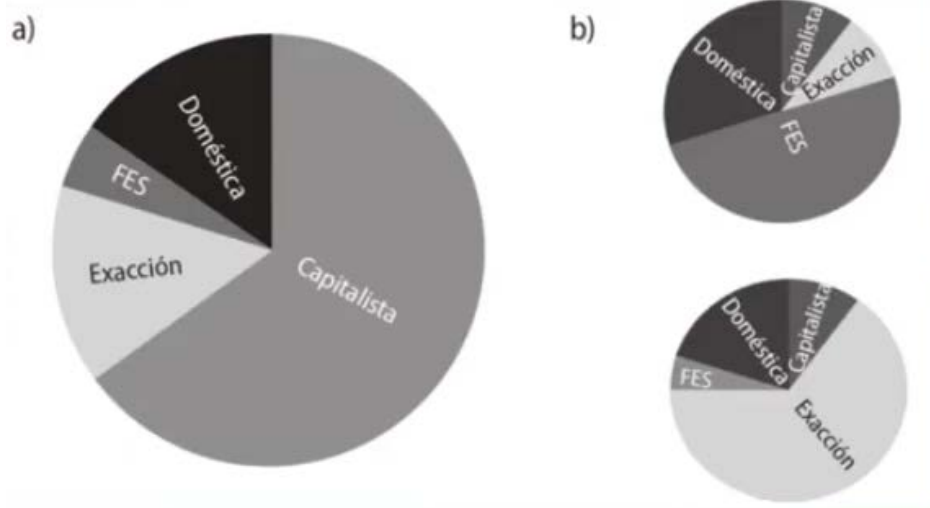
2 agertokia:
Kapitalismo berde eta
hobeto arautua, sozial-
liberalismo berdea
(hazkunde berdean
oinarrituriko *Green New Deal*)

4 agertokia:
Kontsumo- ekoizpen
eredua berrikusi,
birtokiratu, sinplifikazio
sistemiko justua,
autokontentzioa (*Green New Deal* eta
desazkundera
bateragarri)

Etorkizuna, edozein kasutan, irekita dago

	Objetivos	Tipos de relación	Propiedad	Toma de decisiones
Doméstica	Reproducción social	Donación	Comunitaria / sin propiedad	Jerárquica ²¹⁵ / democrática
FES		Reciprocidad, intercambio		Democrática
Exacción	Reproducción de las relaciones de poder	Enajenación y redistribución	Pública	Jerárquica / "representativa"
Capitalista	Reproducción del capital	Enajenación e intercambio	Privada	Jerárquica

Luis Gonzalez-en ekarpenetik egokitutako taula: "En la espiral de la energía: crisis energética y transiciones posibles", 2020
<https://www.youtube.com/watch?v=chTTEnnYdQU>

	MAD MAX	TARTEKO AGERTOKIA	UTOPIA EMANTZIPATZAILEA
EKONOMIA	Kapitalismo aurre- fosilistak. Neo-feudalismoak	Erdi Aroko feudalismoak	Ekonomia sozial, feminista eta ekologikoa. Ekonomia domestikoa
Lan harremanak	Soldatapekoak. Esklaboak. Morroiak	Soldatapekoak eta morroiak, autonomia gradu batekin	Kooperatibak. Familia ekonomiak
Zaintza lanak	Lan produktibo eta erreproduktiboetan espezializazioa eta bereizketa handia	Lan produktibo eta erreproduktiboen integrazio patriarkala	Banaketa justua
ANTOLAKUNTZA POLITIKOA	Estatu polizial “ahulak”	Estatu ahulak autonomia gradu batekin. Estatu “sozialistak”	Instituzio ez-estatal demokratikoak. Jendarte auto-antolatua
Hierarkia sozialak	Desparekotasun handiak. Patriarkatua	Desparekotasuna, baina biziraupena	Austeritatea eta banaketa

Luis Gonzalez-en ekarpenetik egokitutako taula: “En la espiral de la energía: crisis energética y transiciones posibles”, 2020
<https://www.youtube.com/watch?v=chTTEnnYdQU>

	MAD MAX	TARTEKO AGERTOKIA	UTOPIA EMANTZIPATZAILEA
DEMOGRAFIA	Genozidioak Gosete handiak	Populazioaren jaitsiera, kolapso sobietarraren antzera Goseteak	Demografiaren kontrol soziala (femeninoa) Hilkortasunaren gorakada
EZAGUTZAREN GESTIOA	Informazioaren kontrola Analfabetismoa	Oinarrizko alfabetizazio unibertsala	Ezagutzaren gestio demokratikoa
Teknologia	Dominaziorako teknologiak	Biziaren aldeko eta dominazioaren aldeko teknologiak	Biziaren aldeko teknologiak
BALORE SISTEMAK	Identitate indibidual ñabartua Antropozentrismoa (mugekin)	Identitatea trantsizioan Nekazal antropozentrismoa	Identitate indibidual- erlazionala Biozentrismoa
Erljioak	Erljio dominatzaileen gorakada	Erljio biozentriko dominatzaileen gorakada	Erljio biozentriko demokratikoen gorakada
INGURUAREN HARREMANA	Iraunkortasun behartua	Iraunkortasun <u>agrariora</u>	Biozentrismoa

Luis Gonzalez-en ekarpenetik egokitutako taula: “En la espiral de la energía: crisis energética y transiciones posibles”, 2020
<https://www.youtube.com/watch?v=chTTEnnYdQU>

Alternatibak pentsatzeko zenbait abiapuntu

- Dagoeneko ez gaitu mugitze **Progresoaren** ideiak, baizik eta hondamendi mehatxuak
- **Aktore berria:** Lurra/Ekologia (beharbada obraren aktore printzipala)
- **Ekologia**, periferiatik erdigunera ekartzeko premia egitasmo emantzipatzailean
- Auzia ez da teknologikoa, ezin **politiko**agoa da. Politika emantzipatzaile berria: **sinplifikazio** justu eta ordenatua
- Eta ezin **kultural**agoa da (antropologikoa): aurre egin behar zaio bataila kulturalari behar dugun transformazio existentzialaz (bizitza ona eta oparotasuna, progreso materialaren eta hazkundearen lekuan).
- Kontua ez da aldatuko garen ala ez, baizik eta modu **ordenatuan** egingo dugun, ala molde zakar eta bortxazkoan

